

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 265. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511182320/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

er en Esel, som var bestemt til at æde Tidsler, og ved et Vanheld kommer over en Kiste fuld af Makroner — Lige følelseløs, lige uskjønsom føler han kun, at han har faaet Bugen fuld — Men endnu engang, lad ham sove! —

En Passage af den Hellige Augustin falder mig ind — »Drukkenskab (ebrietas)« siger han omtrænt, »er langt fra mig; Herre forbarm dig over mig, at jeg aldrig forfalder dertil; men — crapula inter-
 10 »dum obrepit servo tuo — — det er at sige — men »en Ruus, eller endnu egentligere og værre, den »Hovedpine som man føler Morgenen efter en »Ruus, lister sig undertiden paa din Tjenner — Herre »lad den altid være langt fra mig!« — — Nogle har
 15 heraf vildet slutte, at den gode Kirke-Fader har kundet stikke en stoer Deel Viin til sig, uden der- ved at lide den mindste Svækkelse i Forstanden; endskjønt han om Morgenen derefter fandt nogle Uleyligheder deraf i Hovedet — og paa den Maade
 20 skulde den hellige Augustin, efter mit Begreb omtrænt have været en Herr von ThundersTrunk — Dog de gode Herrer, som har fortolket ham saa- ledes; har ventelig til deres Ære selv aldrig havt nogen Ruus — Det er nogenledes physisk umue-
 25 ligt, at det Hoved, som om Morgenen efter en 4 Sviir er saafortumlet, at det endog lider 4 Smerter, om Aftenen førend Søvnens slet ingen Uorden skul- de have følt — Den besynderlige Egenskab, at kunde taale megen Spiritus, uden nogen kjendelig
 30 eller betydelig Forandring i det man kalder sin For- stand, forudsætter desuden efter mine Tanker et af to — enten et stort og herskende Plegma — et vandagtigt Legeme og en vandagtig Sjæl; som ved ingen Slags Physisk eller Moralsk Ild kan ophidses
 35 til flinere Følelser — — ved ingen Spore sprenges ud af den snevre Begreb-Kreds, hvorved den en- gang har berørliget sig — eller og setter den en langvarig, en til Laster og til Natur hærdet Vane forud — Jeg tilstaaer, at jeg føler en Art af Tvang

ved at sige dette sidste -- Det er virkelig kun den Agt, som man ikke vel kan negte endeel tobeenede SexpotteBimplers naturlige Forstand og Følsomhed, der afhøder mig denne anden Deel af mit Dilemma -- thi nogle, skjønt ikke altforvel udviklede Begreb i min Sjæl tilsige mig, at det havde været nok med den første -- Jeg tiltroer mig ikke -- jeg tør ikke ligefrem paastaae; at de som kan taale megen stærk Drik uden at tabe noget af deres Forstand; aldrig har havt megen Forstand at tabe -- at alle de hvis Lidenskaber heele Strømme af Phlegeton ikke kan ophidse, skulde have en Sjæl -- der var skaaret ud af en Ege-Knub -- eller med andre Ord; at ingen Kunst, ingen Vane kan frembringe denne ædle Færdighed, at drikke meget, Forstanden uskadt, hos andre, end hos en født Esel, en følesløs Dosmer, en purus putus Pfligmaticus -- Jeg tør ikke paastaae dette ligefrem -- Og dog kan jeg ikke begribe, hvorledes en øm, følsom, vittig, munter og virksom Sjæl, nogentid kan venes til at taale sin egen naturlige Heede stærkt forøget ved en fremmed, uden at blive sværmerisk, løbsk, uregjerlig derved -- det er at sige, jeg kan ikke begribe hvorledes man kan venne Krud til simile claudicans at ligge ved Siden af Ild, uden at springe i Luften -- Hvorledes alting er, saa er det vist, at jeg, som uroest besidder en af de varmere Sjæle, ved ingen Øvelse, ved ingen Vane, endnu har kundet bringe det til at taale meer -- mine Concepter uskadede -- end saadan en stakkeis Flaskske Viln fra Mayn-Strammens Bredde eller fra RhoneFlodens Bredde; som Herr von Thundern Trunk drikker i to Drik for at væde sin Gane -- Det er vist, at den indtil denne Time giver mig al den Munterhed, som jeg med en god Samvittighed kan tillade mig -- at jeg ikke kan gaae et Skrit længer, uden at blive en Nar -- og at jeg af to onde Ting heller undertiden vil blive en Nar ved to Flasker, end ikke kunde blive det ved sex -- De stærke

Herrer, som kan taale meget, vil see heraf, at jeg ikke har nogen synderlig Credit for dem -- og at jeg i min Rangforordning sætter dem endnu en 5 Classe dybere ned, end dem, som undertiden tout de bon drikke sig en Ruus paa, quibus crapula interdum obrepat, som det vederfoer den gode Fader Augustin -- endskjønt jeg legger min Haand paa mit Bryst, og vidner, at jeg med denne angrende Lærer, oprigtig beder --: Herre forbarm dig over 10 mig, at det altid maae være langt fra mig! -- Hvad jeg før vilde have sagt om vor KirkeFader, var, at man hverken med Rimelighed og Billighed kan tilskrive denne skarpsindige, og fromme Lærere saa kold og vandagtig en Sjæl, som jeg forudsætter hos dem, der af Naturen kan taale megen stærk Drik uden Forandring i deres Forstand -- eller beskyjde ham for ved en lang Vane at have opnaaet denne Færdighed; om den ellers kan opnaaes allene derved -- Efter mine Tanker har han følgelig ligefrem 20 vildet sige -- Jeg er ingen Drukkenbolt; men undertiden slaar jeg en Sviir af --

Hvorfor er jeg dog ikke en Physiolog, eller i det mindste en Oinokoliolog, at jeg kunde udvikle alle de skønne Ting, jeg nu har skrevet, noget 25 Kunstforstandigere? -- Min kjære Herr Doctor Ching-Chung-ha-jeh, dersom vort danske Tunge-maal, om et tusind Aar, som jeg vist haaber, bliver det moderne døde Sprog i Kampschatka, og jeg i Hensigt til mit Liv og Meeninger, en Autor classicus deri -- saa hav den Godhed, at skrive Noter 30 til mig; og iblant andet ved dette Capitel at anføre alt, hvad jeg formodentlig har meent, og skulde have sagt -- dersom jeg havde forstaaet mig selv! -- Det er imellem os -- Men for Deres Læsere maae 35 De sige: -- dersom jeg havde fundet det for got -- F. E. At de fineste Nerver, som mødes i Cerebello, og ved hvis yderste Ender Sjælen sidder, før efter Gotbefindende at slaae dem an, ligesom en Capelmester sine Tangenter -- ved en vis Grad af spi-